

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto
LEIDYBOS PROGRAMOS (612P40001)
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT
OF *PUBLISHING* (612P40001)
STUDY PROGRAMME
at Vilnius University

Grupės vadovas: Prof. habil. dr. Alvydas Butkus
Team leader:

Grupės nariai: Daiva Sajek
Team members: Danguolė Viliūnienė
Mindaugas Grajauskas

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2012

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Leidyba</i>
Valstybinis kodas	612P40001
Studijų sritis	socialiniai mokslai
Studijų kryptis	leidyba
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (4)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Informacijos ir komunikacijos bakalauras (įstojusiems iki 2009-12-23). Leidybos bakalauras (įstojusiems po 2009-12-23).
Studijų programos įregistravimo data	2004 06 07, Nr. ISAK-852

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	<i>Publishing</i>
State code	612P40001
Study area	Social sciences
Study field	Publishing
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	First
Study mode (length in years)	Full-time (4)
Scope of the study programme in credits	240
Degree and (or) professional qualifications awarded	Bachelor in Information and Communication (before 2009-12-23). Bachelor of Publishing (after 2009-12-23).
Date of registration of the study programme	2004 06 07, Nr. ISAK-852

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

TURINYS.....	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	5
2. Programos sandara	6
3. Personalias	8
4. Materialieji ištekliai	9
5. Studijų eiga ir jos vertinimas	10
6. Programos vadyba.....	13
III. REKOMENDACIJOS.....	15
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	16

I. ĮŽANGA

Pirmosios pakopos (bakalauro) *Leidybos* studijų programa yra vykdoma Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institute (KDI) nuo 2004 m.

Iki 2012 m. šios programos išorinis vertinimas nebuvo atliktas.

2012 m. Studijų kokybės vertinimo centrui sudarius 4 ekspertų grupę, buvo vertinama programos vykdytojų pateikta *Leidybos* bakalauro studijų programos (valst. kodas 612P40001) savianalizės suvestinė, jos priedai, kita rengėjų papildomai pateikta medžiaga. 2012 m. lapkričio 6 d. ekspertų grupė apsilankė VU Komunikacijos fakultete ir susitiko su fakulteto administracija (2 asmenys), savianalizės rengimo grupės atstovais (4 asmenys), programos dėstytojais (9 asmenys), studentais (6 bakalaurantai), absolventais (4 bakalauro studijas baigę asmenys) ir socialiniais partneriais-darbdaviais (4 asmenys).

Šių susitikimų metu dalyviai atsakė į ekspertų klausimus, išreiškė savo nuomones apie įvairias programos realizavimo sritis, taip papildydami savianalizės suvestinėje pateiktą informaciją.

Ekspertų grupė susipažino su absolventų baigiamaisiais darbais, apžiūrėjo ir įvertino materialijų išteklių, naudojamų realizuojant *Leidybos* studijų programą, tinkamumą ir pakankamumą.

Vizito pabaigoje ekspertų grupė aptarė vizito rezultatus ir žodžiu supažindino aukštosios mokyklos atstovus su pirminiais pastebėjimais, atskleidė kai kuriuos pastebėtus programos privalumus bei nurodė tobulintinus dalykus.

Leidybos bakalauro studijų programos vertinimo išvados pateikiamos atlikus 6 programos vertinimo sričių analizę, apibendrinus aukštosios mokyklos atstovų parengtoje savianalizėje pateiktus duomenis ir pastebėjimus ekspertų grupės vizito aukštojoje mokykloje metu, taip pat susitikimų su dėstytojais, studentais, absolventais ir kitais socialiniais dalininkais metu gautą informaciją.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Leidybos bakalauro studijų programos savianalizės suvestinėje nurodomas studijų programos tikslas yra „rengti rinkos sąlygomis gebančius dirbti vidurinės grandies leidybos (tradicinės ir skaitmeninės) bei reklamos specialistus, dalyvaujančius formuojant ir realizuojant leidybinės įmonės politiką ir strategiją, kad būtų užtikrinta jos sėkmė rinkos sąlygomis, tenkinami žinių visuomenės poreikiai, suteikti žinių ir kvalifikaciją, leidžiančią pradėti savarankišką veiklą leidybos ir reklamos srityje, prisitaikyti prie greitai kintančių darbo sąlygų, konkuruoti rinkoje”. Savianalizės suvestinėje apibūdinamos būsimų specialistų veiklos sritys ir numatomos kompetencijos, tačiau studijų programos rezultatai neįvardijami. Programos rengėjai negalėjo paaiškinti, kaip buvo nustatomi studijų programos rezultatai. Negauta duomenų apie programos rezultatų viešinimą.

Ekspertams pageidaujant, programos rengėjai papildomai parengė ir pateikė lentelę „Leidybos bakalauro studijų programos tikslų, studijų rezultatų ir studijų dalykų sąsajos”, kurioje pateikiami studijų rezultatai suformuluoti aiškiai, tačiau ne visiškai tiksliai (kaip gebėjimai).

Studijų programoje dėstomųjų dalykų rezultatų sąsajos su studijų programos rezultatais nepateikiamos; tik mažesnėje dalyje dalykų aprašų pateikiami dalyko rezultatai, tačiau jie suformuluoti netinkamai ir nesiejami su studijų programos rezultatais. Pavyzdžiui, dalyko „Užsienio kalba (anglų)” apraše studijų rezultatai formuluojami kaip dalyko turinio aprašymas; dalykų „Finansinė apskaita”, „Įmonės ekonomika”, „Paslaugų vadyba” ir kt. turinyje apskritai neatsispindi leidybos aspektas. Dalykų dėstytojai negalėjo paaiškinti, kaip siejo savo dalykų rezultatus su studijų programos rezultatais.

Programos tikslai ir studijų rezultatai pagrįsti akademiniais reikalavimais, atitinka pirmosios pakopos (bakalauro) studijų tikslus bei profesinės kvalifikacijos lygį (VI). Tačiau profesinės veiklos sritys, kurioms rengiami specialistai šioje programoje, yra labiau susijusios su reklamos ir komunikacijos rinka apskritai, nei su leidyba konkrečiai. Taip pat reikia pažymėti, kad tiek programos tikslas, tiek rezultatai, kaip ir programos turinys, atspindi daugiau reklamos, komunikacijos krypties bei verslo vadybos studijų rezultatus ir yra per silpnai sietini su leidyba.

Srities stiprybės: Studijų programos tikslai atitinka studijų pakopą ir kvalifikacijų lygį, o turinys orientuotas į platų žinių spektrą, teikiamą socialinių mokslų srities komunikacijos ir informacijos krypties studijose. Studijų programos tikslai pagrįsti visuomenės ir darbo rinkos poreikiais.

Srities silpnybės: Nepateikiamos studijų dalykų rezultatų sąsajos su programos rezultatais. Programos turinys, studijų rezultatai ir suteikiama kvalifikacija nevisiškai dera tarpusavyje bei nedera su *Leidybos* studijų programos pavadinimu.

2. Programos sandara

Leidybos bakalauro studijų programa priskiriama socialinių mokslų studijų srities komunikacijos studijų krypties grupės leidybos krypties (P400) (LR ŠMM Įsak. Nr. V-222 „Dėl studijų kryptis sudarančių šakų sąrašo patvirtinimo“, 2010-02-19).

Leidybos bakalauro studijų programos apimtis (240 kreditų) atitinka „Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą (LR ŠMM Įsak. Nr. V-501, 2010-04-09). Savianalizės suvestinėje pateiktų duomenų nepakako įvertinti programos sandaros atitikimą teisės aktų reikalavimams, todėl programos rengėjai papildomai pateikė studijų planą.

Programos rengėjai teigia, kad „turėjo būti pertvarkyti studijų planai pagal naują dalykų grupavimo schemą: Bendrauniversitetinių studijų dalykai (BUS) - 15 kr., Studijų krypties dalykai – 165 kr., Studijų krypties gilnamieji dalykai – 60 kr.“. Tačiau iš savianalizės suvestinėje pateikto studijų plano negalima spręsti, ar studijų programos sandara atitinka šiuos reikalavimus, tuo labiau, kad programos rengėjai teigia, jog „Bendrojo universitetinio lavinimo dalykai sudaro apie penktadalį programos apimties“. Ekspertams programos rengėjų papildomai pateiktame studijų plane išskiriami bendrojo universitetinio lavinimo dalykai (18 kr.), studijų pagrindų dalykai (165 kr.) ir gilnamieji dalykai (57 kr.). Dalykų skirstymas į šias grupes, jų apimtys ir turinys nėra pagrįsti studijų programos rezultatais ir nesiejamas su profesijos poveikslu.

Praktikų apimtis (18 kr.) atitinka reikalavimus (pagal „Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą“). Analizuojant šių dalykų aprašus nustatyta, kad profesinės praktikos turinys yra per siauras (knygų prekyba ir platinimas).

Kontaktinio darbo ir studentų savarankiško darbo apimties bei proporcijų studijų programoje rengėjai nenurodė nei savianalizės suvestinėje, nei susitikimo metu.

Studijų dalykų aprašai parengti naudojant skirtingas formas, juose nenurodomos dalyko rezultatų sąsajos su studijų programos rezultatais; didesnėje dalyje dalykų aprašų (apie 70 proc.) nesuformuluoti arba netinkamai suformuluoti dalyko studijų rezultatai; dalies studijų programos dalykų turinys neatitinka arba ne visai atitinka pavadinimą, arba neatitinka studijų programos tikslo: „Informacinės ir komunikacinės technologijos (ikispauštiniai procesai)“, „Informacinės ir komunikacinės technologijos (kompiuterinė grafika)“, „Poligrafija“, kt. Kai kurių studijų

dalykų turinys nesiejamas (arba beveik nesiejamas) su krypties šaka (Leidyba), nors studijų plane tokie dalykai priskiriami gilinamiesiems, pvz. „Informacijos vadyba“.

Savianalizės suvestinėje nurodoma, kad „nemažą dalį programos (apie šeštadalį) sudaro ekonominės disciplinos“, tačiau jų turinys nesiejamas arba menkai siejamas su leidybos verslu. („Įmonės ekonomika“, „Finansinė apskaita“, „Rinkodara“, kt.). Taip pat pasigendama sąsajų su leidyba tokių dalykų turinyje, kaip „Literatūros teorijos įvadas“, „Visuotinė literatūra“; būtina stiprinti ir susieti su studijų programos rezultatais redakcinio pobūdžio dalykus. Susitikime su studentais buvo išsakyti jų pageidavimai peržiūrėti ir koreguoti daugelio studijų dalykų turinį, sieti jį su specialybe, vengti pasikartojimų, taikyti šiuolaikiškesnius studijų metodus; studentai pageidavo įvesti naujus su šiuolaikinėmis leidybos technologijomis labiau susijusius dalykus (pvz., daugiau mokytis maketavimo, išmokti dirbti su kompiuterinės grafikos programomis, išmokti paruošti e-leidinius įvairioms platformoms); padidinti anglų kalbos dalyko apimtį ir dėstyti šį dalyką vėliau, kai jau yra susipažinta su specialybės terminais. Studentai taip pat pageidauja įtraukti į dėstomuosius dalykus periodikos leidybą, turėti galimybių specializuotis, galėti pasirinkti įvairesnių praktikos temų, daugiau dėstytojų-praktikų.

Studijų programos turinys atspindi naujausius mokslo pasiekimus, tačiau menkai atspindi naujausių technologijų pasiekimus bei gebėjimą jas valdyti ir taikyti. Savianalizės suvestinėje kalbama apie reikalingumą plėsti žinių bagažą, reikalingą šiuolaikiniam leidybos specialistui. Tačiau studijų turinys neatspindi šių pastangų (trūksta dalykų, formuojančių supratimą apie šiuolaikines technologijas, taikomas tradicinėje ir skaitmeninėje leidyboje, žiniatinklyje, audio-, video-, taip pat trūksta žinių susijusių su interaktyvių elementų taikymu leidyboje ir kt.). Dalykas „Informacinės ir komunikacinės technologijos (skaitmeninės leidybos pagrindai)“ yra tik 4 kr. apimties ir dėstomas tik VII semestre.

Kitų dalykų išdėstymas studijų plane yra pakankamai nuoseklus, vieni dalykai papildo prieš juos einančių dalykų turinį; dalykų temos nesikartoja arba kartojasi minimaliai ir leidžia plėsti bei gilinti žinias.

Studentams yra sudarytos galimybės rinktis laisvai pasirenkamus dalykus iš kitų VU fakultetuose siūlomų studijų programų. Studijų programos dėstytojai taiko įvairius studijų metodus, sudarančius galimybę pasiekti studijų rezultatus. Bakalauro baigiamieji darbai atspindi platų tyrimų spektrą, apima ir šiuolaikinės leidybos problematikos analizę. Tačiau dalykų aprašuose pateikiama per mažai naujų literatūros šaltinių; studentai skundžiasi, kad dalis literatūros yra pasenusi ir ta pati tik rusų kalba, savianalizės suvestinėje nėra duomenų apie virtualios mokymosi aplinkos naudojimą studijų procese. Nepatikslinkta tai ir susitikimo metu.

Dėl studijų programos sudarymo logikos trūkumų (neatskleistų programos studijų rezultatų ir dalykų rezultatų bei studijų metodų sąsajų) negalima vienareikšmiškai įvertinti studijų programos tinkamumą studijų rezultatams pasiekti.

Srities stiprybės: Studijų programos apimtis atitinka teisės aktų numatytus reikalavimus; dalykų išdėstymas studijų plane yra pakankamai nuoseklus; dėstytojai taiko įvairius studijų metodus, sudarančius galimybę pasiekti studijų rezultatus. Dalykų turinys suteikia galimybę įgyti plačias teorines žinias, atspindinčias istorinių šaltinių išmanymą bei naujausius mokslo pasiekimus.

Srities silpnybės: Studijų programos, studijuojamų dalykų turinys nepilnai atspindi studijų programos tikslą, neįgalina įgyti konkrečių su leidybos procesu susijusių žinių, ypač tokių, kurios atspindėtų naujausius technologijų pasiekimus, neleidžia pasiekti rezultatų, susijusių su leidybos procesu išmanymu, projektavimu ir valdymu.

3. Personalas

Leidybos studijų programos personalas atitinka teisės aktų reikalavimus (LR Mokslo ir studijų įstatymas, Įs. Nr. XI-242, 2009-04-12), yra aukštos kvalifikacijos, dauguma turi solidžią mokslinio ir pedagoginio darbo patirtį. Savianalizės suvestinės 2 priede pateikiamas studijų programoje dirbančių dėstytojų sąrašas: 8 profesoriai (iš jų 7 – dirbantys pilnu etatu), 6 docentai, 21 lektorius (iš jų 6 – mokslų daktarai) ir 9 kvietieji lektorai (iš jų – 2 mokslų daktarai). Dalis dėstytojų priklauso Komunikacijos fakulteto (KF) Knygotyros ir dokumentotyros instituto (KDI) personalui, dalis yra iš kitų KF padalinių ar kitų VU fakultetų. Pasitelkiama dėstytojų ir iš profesinės aplinkos.

Išanalizavus dėstytojų gyvenimo aprašymus, galima teigti, jog dauguma dėstytojų kelia savo kvalifikaciją dalyvaudami įvairiuose mokymuose, seminaruose, konferencijose, skaito pranešimus, atlieka mokslinius tyrimus ir publikuoja mokslinius straipsnius. Dėstytojai vadovauja bakalaurantų baigiamiesiems darbams, konsultuoja studentus, rengiančius kursinius ir kitus rašto darbus. Studijų programos dėstytojai parengė vadovėlius studentams: R. Misiūnas „Knygų leidyba pasaulyje“, E. Macevičiūtės versta A. Baverstok knyga „Leidybos marketingas“, autorių kolektyvo vadovėlis „Knygotyra“ .

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „suartinti mokslo tiriamąjį darbą su profesine aplinka ir darbo rinka padeda aktyvi mokslininkų veikla neakademineje aplinkoje. Vienas KDI profesorius yra Lietuvos mokslų akademijos narys, du dėstytojai – Lietuvoje leidžiamų mokslo darbų redaktorių kolegijos nariai, viena profesorė – tarptautinio komunikacijos ir informacijos krypties skaitmeninio žurnalo „*Information research*“ ir JAV žurnalo „*Serials librarian*“

redaktorių kolegijos narė“. Taip pat dėstytojai darbuojasi įvairiose ekspertinėse ir mokslinėse komisijose. Kaip teigiama savianalizės suvestinėje, „programą vykdančių dėstytojų kvalifikaciją ir kompetenciją padeda didinti nuolatinis dalyvavimas tarptautinėse organizacijose“. Tai patvirtina dėstytojų gyvenimo aprašymuose pateikta informacija.

Programos vykdytojai pripažįsta, kad trūksta dėstytojų, apgynusių disertacijas šiuolaikinės leidybos problematikos temomis. Pastangas pritraukti dėstytojų iš profesinės aplinkos, kaip teigia programos vykdytojai, varžo finansinės galimybės.

Programos vykdytojai nepateikia dėstytojų kaitos duomenų, tačiau teigia, kad kaita nėra didelė. Taip pat nepateikiamas ir studentų/dėstytojų skaičiaus santykis bei jo kaita, nors susitikimo metu buvo teigiama, kad studentų daugėja, dėstytojų – ne, todėl negalima vienareikšmiškai teigti, kad dėstytojų skaičius yra pakankamas arba nepakankamas studijų rezultatams pasiekti. Teigiama, kad „dideli dėstytojų krūviai neleidžia jiems skirti daugiau laiko kvalifikacijos kėlimui“ (71 pastr.). Iš savianalizėje pateiktų duomenų nėra aišku, ar kvalifikacijos kėlimas yra planuojamas, kaip vyksta jo rezultatyvumo vertinimas. Nėra duomenų apie dėstytojų akademinį mainus (atvykusių ir išvykusių dėstytojų skaičių), dalyvavimą projektinėje veikloje. Susitikimo metu pabrėžta, jog dėstytojų išvykoms trukdo dideli paskaitų krūviai ir pavadavimo nebuvimas.

Susitikimų su dėstytojais ir studentais metu paaiškėjo, kad yra per didelė dėstytojų, kviečiamų iš profesinės aplinkos, kaita; silpnas dėstytojų mobilumas; per silpni ryšiai tarp dėstytojų iš kitų fakultetų (pvz. Ekonomikos) su programos rengėjais, KDI fakulteto ir specialybės dalykų dėstytojais. Tai trukdo suderinti dalykų turinį, susieti su leidybos specialybe, išvengti kartojimosi ir tinkamai suformuluoti dalykų rezultatus, susiejant juos su programos rezultatais, bei sėkmingai jų siekti.

Srities stiprybės: Leidybos studijų programos dėstytojai yra aukštos kvalifikacijos, turi didelę akademinio ir mokslo tiriamojo darbo patirtį, o kviestiniai dėstytojai, dėstantys specialiuosius dalykus – praktinio darbo patirtį. Dėstytojų mokslinė veikla yra susijusi su studijų programa.

Srities silpnybės: Silpni kitų fakultetų dėstytojų ryšiai su programos rengėjais ir KDI dėstytojais neleidžia pilnai pasiekti studijų programos rezultatų. Neplanuojamas dėstytojų kvalifikacijos kėlimas (arba programos rengėjai ir fakulteto administracija negalėjo pateikti duomenų apie dėstytojų kvalifikacijos kėlimo planavimą). Nepakankamas dėstytojų mobilumas. Nepakankamas dėstytojų-praktikų skaičius.

4. Materialieji ištekliai

Kaip teigiama savianalizės suvestinėje, „Leidybos bakalauro programos realizavimui skirti materialieji ištekliai tenkina pagrindinius studijų aprūpinimo reikalavimus“. Auditorijų būklė yra

gera, dauguma jų aprūpinta šiuolaikine demonstravimui skirta aparatūra, kompiuteriais ir programine įranga. Komunikacijos fakulteto 18-koje auditorijų yra sumontuota stacionari multimedijų įranga, yra interneto ryšys.

Situaciją tikimasi dar labiau pagerinti „pasitelkus Europos Sąjungos lėšomis šalia Fakulteto statomą Nacionalinį atviros prieigos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centrą (MKIC). Centro atidarymas planuojamas 2012 m. spalio mėnesį“. MKIC bus įrengta 11 grupinio darbo ir seminarų kabinetų su 185 darbo vietomis.

Kaip nurodo savianalizės suvestinės rengėjai, studentų mokymui(si) įrengtos 2 kompiuterių klasės, kuriose yra 33 darbo vietos. Kompiuteriuose įdiegta „MS Office“ ir „Adobe Creative Suite“ programinė įranga. Tačiau, kaip teigiama, ji nėra pakankamai pajėgi norint atlikti sudėtingesnes grafinio dizaino, statistikos ir kt. užduotis. Techninę ir programinę įrangą Fakultetas kiekvienais metais iš dalies atnauja.

Kaip teigia programos įgyvendintojai, vis dar neišspręstas klausimas dėl praktinės bazės (mokomosios leidyklos) įkūrimo; taip pat „būtina siekti, kad Leidybos programos studentams būtų įrengta atskira informacine komunikacine technika aprūpinta auditorija“. Nepateikta duomenų apie ilgalaikes sutartis su įmonėmis dėl studentų praktikų atlikimo.

Kaip nurodo savianalizės suvestinės rengėjai, studentai taip pat gali naudotis Universiteto Informacinių technologijų centro ir Nuotolinių studijų centro auditorijomis bei įranga“, Saulėtekio informacijos centro (jungtinės bibliotekos) paslaugomis (šiam centre yra įrengta 80 paprastų ir 20 kompiuterizuotų darbo vietų bei 16 vietų kompiuterių klasė). Centras turi prieigą prie VU Centrinės bibliotekos, prenumeruojamų duomenų bazių. Studentai gali naudotis prenumeruojamais pagrindiniais komunikacijos ir informacijos krypties moksliniais žurnalais, kita specialybės literatūra. Kaip nurodo programos vykdytojai, literatūros pasirinkimas yra platus, tačiau trūksta knygų lietuvių kalba.

Ekspertams apžiūrėjus materialinę bazę, savianalizės suvestinėje pateikti duomenys pasitvirtino. Susitikimų su studentais metu išaiškėjo, kad studentai pageidauja daugiau specialių kompiuterinių programų, techninės įrangos. Pageidautina pagerinti patalpų higienines sąlygas – dalyje patalpų nesutvarkyta ventiliacija, kaupiasi nuo kompiuterių jonizuotas oras.

Srities stiprybės: Patalpos studijoms yra tinkamos ir jų pakanka, naudojamos racionaliai. Metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra pakankami. Materialieji ištekliai nuolat pildomi ir atnaujinami pagal galimybes.

Srities silpnybės: Nepakankama bazė specialybės praktiniams darbams ir praktikoms atlikti.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimas į *Leidybos* bakalauro studijų programą vykdomas pagal Lietuvoje galiojančius teisės aktus. Pretendentų konkursinio balo sandarą sudaro istorijos, lietuvių kalbos ir užsienio kalbos brandos egzaminai (svertiniai koeficientai atitinkamai 0,4, 0,2 ir 0,2) ir metinio informacinių technologijų pažymio (svertinis koeficientas 0,2). Šie priėmimo į studijas reikalavimai yra pagrįsti ir atitinka studijų sritį bei krypties specifiką. Informacija apie priėmimo reikalavimus skelbiama viešai.

Studijų programoje analizuojamuoju laikotarpiu studentų skaičius kito nežymiai – nuo 38 (2007 m.) iki 45 (2011 m.). Studijų programa yra populiari; tarp stojančiųjų daugumą sudaro moterys (apie 80-90 proc.). Programos vykdymo forma – nuolatinė.

Savianalizės suvestinėje nepateikiamas įstojusių studentų ir studijas sėkmingai baigusių studentų skaičiaus santykis. Programos vykdytojai teigia, kad „apytikriai nubyra 5-6 studentai. Šį faktą lemia įvairūs veiksniai, tarp jų ir studentų sprendimas keisti pasirinktas studijas, ir studentų nepažangumas. Tai, kad dalis studijuojančių palieka programą dėl to, kad ji realybėje neatitiko jų prieš stojimą susikurto įvaizdžio, patvirtina ir tai, kad dauguma paliekančių programą savo noru tai padaro po I arba II semestro. Anketinėse apklausoje nemažai studentų nurodo, kad jie nei patenkinti, nei ne ar nepatenkinti studijų programa“.

Kaip teigiama savianalizės suvestinėje, „studijų tvarkaraščiai parengiami ir paskelbiami prieš prasidedant semestriui. Kiekviename semestre studentai išklauso ne daugiau kaip penkias disciplinas, siekiant sudaryti tvarkaraščius tokiu būdu, kad paskaitos tilptų vienoje dienos pusėje, o vyresniuose kursuose stengiamasi, kad viena diena savaitėje būtų mažiau užimta ir studentai galėtų skirti daugiau laiko savarankiškam darbui“. Taip pat yra numatyta galimybė studijuoti pagal individualią programą. Tiesa, svarbu atkreipti dėmesį į tai, jog vizito metu studentai teigė, kad neretais atvejais jiems nėra prieinami studijų dalykų aprašai, su kurių turiniu jie neturi galimybės susipažinti.

VU Kokybės vadybos centras du kartus per mokslo metus organizuoja apklausas apie studijas ir studijuotus dalykus. Apklausų rezultatai skelbiami VU Kokybės vadybos centro tinklalapyje. Tačiau, pasak fakulteto administracijos, tokių apklausų aktyvumas nėra didelis. Dėl tos priežasties fakulteto administracija kartu su fakulteto studentų atstovybe organizuoja fakulteto lygiu atskiras apklausas apie studijų kokybę. Bet vizito metu studentai tvirtino, jog į jų pasiūlymus ir nuomones ne visada atsižvelgiama. Nepateikta duomenų, ar (ir kaip) į juos atsižvelgiama tobulinant studijų programos turinį.

Nors studentai dalyvauja mokslo veikloje, organizuoja konferencijas, tačiau pasigenda pagalbos iš dėstytojų ir fakulteto administracijos. Taip pat jie pasigenda ir pagalbos karjeros klausimais – susitikimo su ekspertais metu studentai išsakė aiškų karjeros orientavimo poreikį, Studijų kokybės vertinimo centras

kurio tikisi iš studijų programos rengėjų. Nors savianalizės suvestinėje teigiama, kad „studentai supažindami su būsimos karjeros galimybėmis dirbant dviem kryptimis – „paskaitų metu ir per praktinę veiklą“, tačiau iš toliau pateikiamų priemonių matoma, kad ši pagalba yra atsitiktinė ir fragmentiška.

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „apie absolventų įsidarbinimą duomenys fakultete dar tik pradėti kaupti, daugiausia informacijos apie situaciją turima iš neformalių kontaktų su pačiais absolventais, susitikimų su jais įvairių renginių metu, dažniausiai – kasmetinėje „Knygų mugėje“. Tiesa, Universiteto karjeros centras, savianalizės rengėjų teigimu, jau pradeda imtis veiksmų, siekiant stebėti absolventų įsidarbinimo rodiklius, tačiau aiškesnių rezultatų kol kas nėra.

Studentai informuojami apie studijų galimybes užsienyje. *Erasmus* praktikų projektu kasmet pasinaudoja du-trys Leidybos programos studentai; 1-2 semestrų dalinių studijų užsienyje galimybe per paskutinius penkerius metus pasinaudojo 49 *Leidybos* bakalauro programos studentai. Leidybos programa šioje srityje yra lyderiaujanti fakultete. Susitikime su studentais paaiškėjo, kad studijos užsienyje yra patrauklios dėl šiuolaikiškų studijų metodų, galimybės įgyti žinių ir praktinio darbo patirties studijuojant konkrečius leidybinius specialybės dalykus. Tačiau mainai yra vienpusiški – į fakultetą neatvyksta užsienio studentų.

KDI dėstytojai reguliariai individualiai konsultuoja studentus, padeda įsisavinti literatūros šaltinius, parengti referatus, kursinius ar baigiamuosius darbus. Dėstytojų konsultavimo valandos nurodytos instituto skelbimų lentoje bei skelbiamos internete. Daug pastangų dedama užtikrinant sąžiningą studijavimą, šiame procese aktyviai dalyvauja studentų atstovybė.

Socialiai remtiniems studentams sudaromos galimybės kreiptis dėl socialinių stipendijų, taip pat studentai gali prašyti vienkartinės pašalpos.

Daugumos dalykų studijų pasiekimai vertinami taikant kaupiamąjį vertinimo sistemą. Išnagrinėjus dalykų aprašus, pastebėta, kad vertinimo kriterijai dažniausiai nurodomi abstrakčiai, netiksliai arba visai nenurodomi.

Studentų teigimu, yra atvejų, kai skirtingų studijų dalykų programos turinys iš dalies kartojasi (dubliuojasi). Studentai prabrėžia ir tai, jog informacinių technologijų disciplinoje daug laiko skiriama mokyklinių žinių kartojimui (studentais teigia, jog net du semestrus jiems tenka studijuoti MS Office programinės įrangos MS Word ir Excel taikomųjų programų naudojimą, ką jau buvo mokėsi mokykloje). Studentai taip pat akcentavo, jog yra atvejų, kai studijų dalyko turinys, kurį dėsto dėstytojas paskaitose, neatitinka apraše numatyto to dalyko turinio (dalyko pavadinimas „Ikispaustuviniai procesai“).

Susitikimo metu studentai taip pat teigė pasigendą studijų dalykų turinio pritaikymo būtent leidybos sričiai (pvz. ekonomikos) ar pritaikymo pavyzdžių, aktualių būtent leidybos programos studentams. Studentai akcentavo ir tai, jog šioje leidybos programoje per didelis dėmesys skiriamas tik knygų leidybai, ir pageidautų platesnio profilio studijų (pvz., skirti daugiau dėmesio skaitmeninei, žurnalinei, laikraštinei leidybai). Tuo labiau, jog pats programos pavadinimas įpareigoja apimti daugiau leidybos sričių. Taip pat pastebėta, kad šios specialybės studentų lūkesčiai nėra vienodi, t.y. vieni linkę daugiau gilintis į knygų leidybą, kiti – į skaitmeninę leidybą, treči – į reklamos leidybą ir pan. Todėl galima rekomenduoti studijų programos diferenciaciją aukštesniuose kursuose, kuriuose studentai galėtų pasirinkti specializaciją pagal savo interesus ir polinkius.

Kadangi nėra duomenų apie absolventų įsidarbinimą, negalima pasakyti, ar jų profesinė veikla atitinka programos vykdytojų lūkesčius. Ekspertų grupės susitikime su darbdavių atstovais (4 asmenys) nedalyvavo didesnių leidyklų ar asocijuotų struktūrų, pvz. Lietuvos leidėjų asociacijos, Akademinių leidyklų asociacijos atstovai, Susitikime dalyvavusi Lietuvos spaustuvininkų asociacijos vadovė išsakė palankią nuomonę, pabrėždama platų absolventų įgyjamų universitetinių žinių spektrą vadybos, reklamos bei kitose susijusiose srityse. Dalyvavę leidėjai išsakė pastabas, kad studentams trūksta žinių apie inovatyvius dalykus leidyboje, pavyzdžiui, elektronines knygas, pageidavo daugiau praktinių žinių.

Susitikime su studentais (tarp jų ir Leidybos magistro studijų) bei Leidybos bakalauro studijų programos absolventais išaiškėjo, kad studentai nemato prasmės po Leidybos bakalauro studijų rinktis tos pačios specialybės magistro studijas – visi studijuojantieji Leidybos magistrantūroje yra baigę kitas, ne Leidybos bakalauro studijas. Būta tvirtinimų, kad magistrantūros studijose pasikartoja bakalauro studijose klausytų dalykų turinys, o pati programa esanti siauroka.

Srities stiprybės: Studentams sudaromos sąlygos dalyvauti mobilumo programose, mokslinėje tiriamojoje veikloje.

Srities silpnybės: Nepakankamai užtikrinama akademinė ir socialinė parama (ypač karjeros srityje); nėra duomenų apie studentų dalyvavimą projektinėje veikloje, taip pat duomenų apie kitų šalių studentų stažuotes ar studijas fakultete.

6. Programos vadyba

Savianalizės suvestinėje teigiama: „Atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą paskirstyta vadovaujantis VU senato ir KF tarybos patvirtinta tvarka. Ji

tenka studijų programos komitetui ir programą kuriojančiam KDI. Leidybos studijų programos komitetą sudaro KDI, socialinių partnerių ir studentų atstovai“.

Savianalizės suvestinės rengėjai susitikimo metu nepateikė duomenų apie Leidybos bakalauro studijų programos komiteto personalinę sudėtį, jo narių atsakomybės pasiskirstymą.

Savianalizės suvestinėje nurodomos komiteto funkcijos: „Studijų programos komitetas rengia ir tobulina studijų programą, jos aprašą, prižiūri programos įgyvendinimą, kartu su KF studijų skyriumi užtikrina studijų procesą, programos dalyvių aprūpinimą mokomąja ir metodine medžiaga, bendradarbiauja su socialiniais partneriais ir alumnais, atlieka studijų programos savianalizę, atlieka studentų ir dėstytojų apklausas, analizuoja duomenis ir pateikia išvadas, jų pagrindu nustato trūkumus ir rekomenduoja priemones jiems pašalinti. Komitetas taip pat parenka programos poreikius atitinkančius dėstytojus, tvirtina dėstomų dalykų (modulių) aprašus, kartu su Studijų skyriumi organizuoja baigiamųjų darbų gynimus“. Teigiama, kad „programa yra vertinama periodiškai, paprastai po egzaminų sesijos ir baigiamųjų darbų gynimo. Surinkti ir apibendrinti duomenys svarstomi jungtiniame Studijų programos komiteto ir KDI posėdyje“. Tačiau nepateikiami įrodymai apie pastaruosius metus vykdytą duomenų, susijusių su programos įgyvendinimu, kaupimą ir analizę.

Socialiniai partneriai (darbdaviai) dalyvauja baigiamųjų darbų vertinimo procese, dėsto programos studentams, kai kuriuos, specialybės dalykus. Socialinių partnerių įtraukimas į programos vertinimo ir tobulinimo procesus nepakankamas, neišnaudojamos bendradarbiavimo (ypatingai su leidyklomis ir asocijuotomis leidėjų struktūromis) galimybės; neišku kaip užtikrinamas grįžtamasis ryšys (nė vienas darbdavių atstovas-studijų programos komiteto narys nedalyvavo ir nepareiškė savo nuomonės susitikime su ekspertais).

Kokybės vadybos sistema nėra aiški; nepateikiami duomenys apie vidinio išsamaus studijų programų vertinimo periodiškumą: kaip teigiama, paskutinis *Leidybos* programos vidinis išsamus vertinimas buvo atliktas 2005 m. Nepateikiamas planas kokybei tobulinti ir įrodymai, kaip (ir kaip veikmingai) vidinio vertinimo rezultatai yra panaudojami tobulinant programą. Nėra aiškaus funkcijų pasiskirstymo tarp Kokybės vadybos centro, studijų programos komiteto ir KDI.

Srities stiprybės: Sudarytas studijų programos komitetas; į studijų programos tobulinimo procesą įtraukiami socialiniai dalininkai.

Srities silpnybės: Duomenys apie programos įgyvendinimą nerenkami ir neanalizuojami. Nėra duomenų apie vidinio vertinimo rezultatų panaudojimą programos tobulinimui.

III. REKOMENDACIJOS

1. Studijų programos rezultatus būtina peržiūrėti ir atnaujinti, o studijų dalykų rezultatus susieti su programos rezultatais. Kadangi programos turinys, studijų rezultatai ir suteikiama kvalifikacija nevisiškai dera tarpusavyje ir nederą su *Leidybos* studijų programos pavadinimu, būtina pertvarkyti studijų programos turinį arba koreguoti pavadinimą.

2. Būtina peržiūrėti dalykų turinį vadovaujantis studijų programos tikslu ir rezultatais, kad dalykų studijos suteiktų konkrečių su leidybos procesais susijusių žinių, atspindinčių naujausius technologijų pasiekimus, ir leistų pasiekti rezultatų, susijusių bei leidybos procesų išmanymu, projektavimu ir valdymu.

3. Stiprinti visų programos dėstytojų atsakomybę už programos įgyvendinimo kokybę. Planuoti ir įgyvendinti dėstytojų kvalifikacijos kėlimo priemones, didinti jų mobilumą; pritraukti daugiau dėstytojų-praktikų.

4. Plėsti bazę specialybės praktiniams darbams ir praktikoms atlikti; intensyviau atnaujinti techninę ir programinę įrangą.

5. Stiprinti akademinę ir socialinę paramą (ypač karjeros planavimo, stebėsenos srityse); skatinti studentus dalyvauti mokslinėje, projektinėje veikloje.

6. Nuolat rinkti ir periodiškai analizuoti duomenis apie programos įgyvendinimą; analizės rezultatus panaudoti studijų programos tobulinimui, plačiau įtraukiant į šį procesą socialinius partnerius.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vilniaus universiteto studijų programa *Leidyba* (valstybinis kodas – **612P40001**) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	4
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6.	Programos vadyba	2
	Iš viso:	15

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Prof. habil. dr. Alvydas Butkus
Team leader:

Grupės nariai: Daiva Sajek
Team members: Danguolė Viliūnienė
Mindaugas Grajauskas